

Karbonariusze, Młoda Europa - historia ruchów wolnościowych w Europie do Wiosny Ludów

Typowym zjawiskiem dla końca XIX wieku były tajne stowarzyszenia, skupiające elitę intelektualną. Przykładem są wolnomularze (masoneria), mający swą kolebkę w Wielkiej Brytanii, czy illuminatorzy, wywodzący się z Niemiec. Organizacje te wywoływały ostrą reakcję monarchów, z drugiej zaś strony w połowie XIX wieku ich program był zbyt odległy od pragnień romantyków. Dlatego też do głosu szybko doszły ruchy wolnościowe, propagujące bardziej zdecydowane działania, aniżeli tylko werbalną krytykę ustroju.

Na najbardziej znaczącą organizację wybili się karbonariusze (węglarze). Miejsce ich powstania owiane było tajemnicą - jedni wskazywali na Francję, inni na Włochy. Nie ulega natomiast wątpliwości, że celem podstawowym było zjednoczenie Włoch. Opowiadali się za ustrojem demokratycznym, co w szeregi ich zwolenników przyciągało zwłaszcza mieszczaństwo oraz chłopów. Spotkali się szybko z potępieniem ze strony papieżstwa - karbonariusze byli przeciwko dominacji religijnej, aczkolwiek ich poglądy w tej kwestii oparte są w znacznej mierze na domysłach niż faktach, zwłaszcza jeżeli chodzi o członków wtajemniczonych. Większość karbonariuszy jednak podawała przykład Chrystusa, którego śmierć była efektem tyranii. Porównywano ciemnione ludy właśnie do Chrystusa.

Karbonariusze wspierali ruchy wolnościowe, ale nie odnosili większych sukcesów - ich dwa powstania we Włoszech, w roku 1820 i 1831, zakończyły się porażką. Na scenę polityczną wkroczył wówczas Giuseppe Mazzini, który powołał w roku 1831 do życia Młode Włochy, a 12 kwietnia 1834 roku Młodą Europę. Celem pierwszej organizacji było oczywiście zjednoczenie Włoch, cel drugiej organizacji opierał się także na myśli wyzwoleniczej poszczególnych narodów. Młoda Europa była nadrzędną ideą, jednoczącą Młodą Polskę, Młode Niemcy, Młodą Francję, itp. Założenia były jasne - wyzwolenie od tyranii, odnowa moralna, nowy porządek ustrojowy. Narody miały sobie pomagać w tych dążeniach. Mazzini szybko zjednywał sobie ludzi swym zapałem i entuzjazmem. Przyznano mu miano ideowego przywódcy Europy

narodów.

Młoda Europa wywarła ogromny wpływ, zwłaszcza na narodowe romantyzmy, dążące do wyzwolenia i zmiany porządku europejskiego.